

ปัจจัยทางกานเศรษฐกิจที่อาจยังผลต่อทัศนคติของบิดามารดา
ในเรื่องการสมรสของบุตร

.....

จากการศึกษาเอกสาร และผลการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับทัศนคติของบิดามารดาในเรื่องการสมรสของบุตรนั้น พบว่า มีปัจจัยหลายกานที่เกี่ยวข้อง และมีความสำคัญต่อทัศนคติในกานนี้ ซึ่งแต่ละปัจจัยมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันออกไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในส่วนของบทนี้ จะได้พิจารณาถึงปัจจัยกานเศรษฐกิจ กับทัศนคติของบิดามารดาเกี่ยวกับการสมรสของบุตรชายและบุตรสาว ทางกานการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรส และแบบครอบครัวภายหลังการสมรส โดยจะแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย ดังนี้

๑. อาชีพ

จากผลการวิจัยในประเทศต่าง ๆ พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อทัศนคติของบิดามารดาเกี่ยวกับการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตร ในครอบครัวชาวนาญี่ปุ่นมักต้องการให้บุตรสมรสเร็ว เพราะครอบครัวชาวนานั้นมีความต้องการสมาชิกในครัวเรือนเป็นการเพิ่มกำลังแรงงานในครอบครัว ส่วนอาชีพอื่น ๆ ไม่มีความจำเป็นในการช่วยกานแรงงาน จึงต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาสูง ทั้งนี้อายุแรกสมรสของบุตรก็จะสูงขึ้น

R.P. Dore, "Japanese Rural Fertility : Some Social and Economic Factors", Population Studies, Vol VII, 1953 - 1954, pp. 64 - 66

สำหรับประเทศไทยนั้น Mizuno ได้ทำการศึกษาในชาวนาที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็พบว่า บิคามารคามักต้องการให้บุตรสมรสเร็ว เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สำหรับการช่วยกันแรงงานในการทำนา และพบว่าอายุแรกสมรสที่ต่ำกว่าเหมาะสมโดยเฉลี่ยของบุตรชาย ๒๔ ปี บุตรสาว ๑๘ ปี^๒

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แยกศึกษาถึงทัศนคติของบิคามารคามในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชายและบุตรสาว

ตารางที่ ๑ แสดงถึงทัศนคติของบิคามารคามในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย พบว่าโดยทั่วไปแล้วมักต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี แต่เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่มอาชีพ จะเห็นได้ว่า บิคามารคามที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกร มีทัศนคติว่าบุตรชายควรสมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี เป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น คือมีประมาณร้อยละ ๗๐ ที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ร้อยละ ๒๐ ส่วนที่เห็นว่าควรสมรสเมื่ออายุ ๓๐ ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ ๘ ในขณะที่กลุ่มอาชีพพ่อค้า ข้าราชการ ครู เสมียน เห็นว่าควรสมรสเมื่ออายุ ๓๐ ปีขึ้นไป มีถึง ร้อยละ ๑๖ ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรอย่างมาก กลุ่มอาชีพพ่อค้า ข้าราชการ ครู เสมียนนี้ ร้อยละ ๓๘ ที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี และร้อยละ ๔๓ เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ส่วนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ นั้นประมาณร้อยละ ๕๐ ที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไป มีร้อยละ ๓๓ ร้อยละ ๑๔ ตามลำดับ แสดงว่าบิคามารคามที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีทัศนคติที่จะให้บุตรชายสมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี สูงกว่าทุกกลุ่มอาชีพ เนื่องจากกลุ่มอาชีพอื่นนอกเหนือกลุ่มอาชีพเกษตรกรนั้น มีทัศนคติที่จะให้บุตรชายสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไปอยู่มาก เมื่อนำจำนวนบุตรที่มีชีวิตเข้ามาพิจารณาประกอบแล้ว พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างทัศนคติของบิคามารคามที่มีบุตรน้อยและที่มีบุตรมากแต่อย่างใด แสดงว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตร

^๒ Kochi Mizuno, "Multihousehold Compounds in Northeast Thailand", Asian Survey, October 1968, Vol. 8, No. 10, p. 846

ตารางที่ ๑ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมในการ
สมรสของบุตรชาย จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

จำนวนบุตรที่มีชีวิตและ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)					รวม
	~~๑๕-๑๙~~	~~๒๐-๒๔~~	~~๒๕-๒๙~~	๓๐ ปีขึ้นไป	ไม่ทราบ	
<u>รวมทั้งหมด</u>	๔.๒	๒๕.๑	๒๒.๘	๕.๘	๒.๘	๑๐๐.๐ (๘๘๘)
<u>ไม่ได้ประกอบอาชีพ</u>	๖.๖	๒๖.๗	๒๖.๗	๒๐.๐	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๕)
<u>เกษตรกร</u>	๔.๖	๒๘.๕	๒๐.๒	๓.๗	๒.๐	๑๐๐.๐ (๗๒๓)
<u>พอลค้า, ข้าราชการ,</u>	๑.๑	๓๘.๒	๔๒.๗	๑๕.๗	๒.๓	๑๐๐.๐ (๘๘)
<u>ครู, เสมียน</u>						
<u>อื่น ๆ</u>	-	๔๗.๖	๓๓.๓	๑๘.๓	๔.๘	๑๐๐.๐ (๒๑)
<u>ไม่มีบุตร</u>						
<u>รวม</u>	๓.๒	๗๖.๒	๖.๓	๖.๓	๗.๘	๑๐๐.๐ (๖๓)
<u>ไม่ได้ประกอบอาชีพ</u>	-	-	-	* ก	-	* ก (๑)
<u>เกษตรกร</u>	๓.๕	๘๐.๐	๕.๕	๕.๕	๕.๕	๑๐๐.๐ (๕๕)
<u>พอลค้า, ข้าราชการ,</u>	-	* ก	-	-	* ก	* ก (๔)
<u>ครู, เสมียน</u>						
<u>อื่น ๆ</u>	-	* ก	* ก	-	* ก	* ก (๓)
<u>๑ - ๒ คน</u>						
<u>รวม</u>	๖.๘	๖๓.๘	๒๕.๑	๒.๘	๑.๗	๑๐๐.๐ (๑๗๕)
<u>ไม่ได้ประกอบอาชีพ</u>	* ก	* ก	-	-	-	* ก (๒)
<u>เกษตรกร</u>	๗.๑	๖๖.๘	๒๖.๖	๑.๘	๑.๘	๑๐๐.๐ (๑๕๕)
<u>พอลค้า, ข้าราชการ,</u>	-	๕๐.๐	๕๐.๐	๑๐.๐	-	๑๐๐.๐ (๑๐)
<u>ครู, เสมียน</u>						
<u>อื่น ๆ</u>	-	๔๒.๘	๔๒.๘	๑๔.๒	-	๑๐๐.๐ (๘)

จำนวนบุตรทั้งหมด และ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)					รวม
	~~๑๕-๑๙~~	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐ ปีขึ้นไป	ไม่ทราบ	

๓-๔ คน

รวม	๓.๔	๒๑.๘	๒๒.๗	๘.๘	๓.๔	๑๐๐.๐ (๒๓๗)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-	* ก	* ก	-	* ก	* ก (๔)
เกษตรกร	๓.๔	๒๖.๕	๒๑.๔	๕.๘	๒.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๖)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๔.๐	๓๒.๐	๓๒.๐	๒๘.๐	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๕)
	-	* ก	-	* ก	-	* ก (๓)

๕-๖ คน

รวม	๓.๗	๒๒.๓	๒๓.๕	๔.๑	๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๑๘)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-	* ก	* ก	* ก	* ก	* ก (๔)
เกษตรกร	๔.๔	๒๕.๑	๒๒.๗	๒.๘	๑.๐	๑๐๐.๐ (๑๘๑)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	-	๓๑.๐	๕๘.๖	๑๐.๔	-	๑๐๐.๐ (๒๕)
	-		* ก	-	-	* ก (๔)

๗ คนขึ้นไป

รวม	๓.๖	๒๕.๑	๒๑.๑	๔.๖	๑.๖	๑๐๐.๐ (๑๕๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-	* ก	* ก	* ก	* ก	* ก (๔)
เกษตรกร	๔.๒	๓๒.๕	๑๘.๗	๓.๐	๑.๒	๑๐๐.๐ (๑๐๖)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	-	๔๗.๖	๓๘.๑	๑๔.๓	-	๑๐๐.๐ (๒๑)
	-	* ก	* ก	-	-	* ก (๓)

* ก จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

สำหรับทัศนคติของมารดาในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย ตารางที่ ๒ นั้น ก็ได้ผลคล้ายคลึงกับทัศนคติของบิดา คือมารดาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ ๖๔ ที่เห็นว่าบุตรชายควรสมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี และที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ร้อยละ ๒๐ มีเพียงร้อยละ ๓ ที่เห็นว่าควรสมรสเมื่ออายุ ๓๐ ปีขึ้นไป ในขณะที่พวกที่อยู่ในกลุ่มอาชีพข้าราชการ, ครู, เสมียน นั้น เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ร้อยละ ๓๔ และ ๓๐ ปีขึ้นไป มีถึงร้อยละ ๑๕ ส่วนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ นั้น ร้อยละ ๖๐ เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี มีอยู่มากพอสมควรที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไป คือร้อยละ ๒๖ และร้อยละ ๘ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของมารดาในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ แล้ว พวกที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมักต้องการให้บุตรชายสมรสเร็วกว่ากลุ่มอาชีพอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มข้าราชการ, ครู, เสมียน.

ตารางที่ ๒ อัตราส่วนร้อยละของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสม
ในการสมรสของบุตรชาย จำนวนบุตรทั้งหมด และอาชีพของสามี

จำนวนบุตรทั้งหมด และอาชีพของสามี	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)						รวม
	๑๕-๑๙	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐	มีขึ้นไป แล้วแต่บุตร	ไม่ทราบ	
รวมทั้งหมด	๓.๘	๒๐.๘	๒๒.๕	๔.๕	๒.๕	๕.๑	๑๐๐.๐ (๑๓๐๕)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๘.๓	๕๐.๐	๒๑.๘	๑๒.๕	—	๘.๓	๑๐๐.๐ (๒๕)
เกษตรกร	๔.๒	๒๓.๕	๒๐.๘	๓.๘	๓.๒	๔.๕	๑๐๐.๐ (๑๑๐๒)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน	๐.๗	๓๗.๕	๓๗.๕	๑๕.๐	๑.๘	๗.๑	๑๐๐.๐ (๑๕๐)
อื่น ๆ	—	๒๐.๐	๒๕.๗	๘.๖	—	๕.๗	๑๐๐.๐ (๓๕)
ไม่มีบุตร							
รวม	๕.๐	๒๑.๘	๑๑.๕	๕.๐	๑.๕	๑๔.๘	๑๐๐.๐ (๑๐๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	—	—	* ก	—	—	* ก (๑)
เกษตรกร	๔.๕	๒๒.๕	๑๑.๒	๔.๕	๒.๓	๑๔.๖	๑๐๐.๐ (๘๕)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน	๒๐.๐	๒๐.๐	๔๐.๐	—	—	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๕)
อื่น ๆ	—	๔๓.๓	—	—	—	๑๖.๗	๑๐๐.๐ (๖)
๑-๒ คน							
รวม	๓.๕	๕๘.๗	๒๕.๒	๔.๕	๑.๓	๗.๘	๑๐๐.๐ (๓๐๐)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	* ก	—	—	—	—	* ก (๓)
เกษตรกร	๔.๕	๕๕.๕	๒๓.๑	๓.๗	๑.๕	๗.๘	๑๐๐.๐ (๒๕๕)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน	—	๓๗.๐	๓๗.๐	๑๔.๘	—	๑๑.๑	๑๐๐.๐ (๒๗)
อื่น ๆ	—	๗๒.๗	๒๗.๓	—	—	—	๑๐๐.๐ (๑๑)

จำนวนครูที่สมัคร และอายุของสามี	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)						
	๑๕-๑๙	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐	ปีขึ้นไป	แล้วแต่บุตร	ไม่ทราบ

๓-๔ คน

รวม	๔.๒	๒๑.๕	๒๖.๔	๖.๐	๓.๕	๒.๖	๑๐๐.๐ (๓๓๖)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๑๒.๕	๓๓.๕	๓๓.๕	—	—	๑๒.๕	๑๐๐.๐ (๘)
เกษตรกร	๔.๖	๖๕.๔	๑๕.๕	๓.๕	๕.๒	๒.๕	๑๐๐.๐ (๒๘๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	๕	๕๑.๗	๓๐.๖	๒๒.๒	๒.๘	๒.๘	๑๐๐.๐ (๓๖)
เสมียน							
อื่น ๆ	—	๕๐.๐	๑๖.๗	๓๓.๓			๑๐๐.๐ (๖)

๕-๖ คน

รวม	๕.๑	๒๒.๖	๒๖.๓	๔.๘	๓.๑	๓.๑	๑๐๐.๐ (๒๘๗)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	๖๐.๐	—	๒๐.๐	—	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๕)
เกษตรกร	๖.๒	๖๓.๕	๑๘.๑	๒.๕	๓.๓	๒.๑	๑๐๐.๐ (๒๘๓)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	—	๓๔.๒	๕๑.๕	๑๔.๖	๒.๕	๗.๓	๑๐๐.๐ (๕๖)
เสมียน							
อื่น ๆ	—	๕๐.๐	๓๓.๕	๑๒.๕	—	—	๑๐๐.๐ (๘)

๗ คนขึ้นไป

รวม	๑.๕	๕๕.๔	๒๖.๘	๔.๒	๓.๕	๔.๒	๑๐๐.๐ (๒๖๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๑๔.๓	๕๒.๕	๒๘.๖	๑๔.๓	—	—	๑๐๐.๐ (๗)
เกษตรกร	๑.๔	๖๓.๐	๒๔.๒	๓.๒	๔.๖	๓.๗	๑๐๐.๐ (๒๖๔)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	—	๕๑.๕	๕๑.๕	๕.๗	—	๖.๕	๑๐๐.๐ (๓๑)
เสมียน							
อื่น ๆ	—	* ก	* ก	—	—	* ก	* ก (๔)

* ก จำนวนที่น้อยกว่า ๕ ราย

ในก้านทัศนคติต่อบุตรสาวนั้น ผลที่ได้จากการศึกษาถึงทัศนคติของบิดาในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ตารางที่ ๓ พบว่าเป็นไปในทำนองเดียวกับทัศนคติที่มีต่อบุตรชาย แต่แนวโน้มที่จะให้บุตรสาวสมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๒๐ ปี เพิ่มมากขึ้นในทุกกลุ่มอาชีพ อย่างไรก็ตามก็ยังเห็นได้ว่าบิดาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมนั้น มีทัศนคติที่จะให้บุตรสาวสมรสเร็ว เป็นสัดส่วนสูงกว่าทุกกลุ่มอาชีพ คือ ร้อยละ ๒๗ ที่เห็นว่าควรสมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๒๐ ปี ในขณะที่กลุ่มอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม ร้อยละ ๑๑ เท่านั้นที่ต้องการให้สมรสในหมวดอายุนี้.

ตารางที่ ๓ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมในการ
สมรสของบุตรสาว จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)					รวม
	~~๑๕-๑๙~~	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐ ปีขึ้นไป	ไม่ทราบ	
รวมทั้งหก	๒๕.๔	๒๐.๖	๕.๓	๑.๒	๓.๕	๑๐๐.๐ (๕๐๓)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๖.๓	๕๐.๐	๑๓.๓	—	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๕)
เกษตรกร	๒๗.๒	๒๐.๐	๘.๒	๑.๕	๓.๒	๑๐๐.๐ (๓๓๖)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๑๑.๐	๓๑.๕	๑๕.๓	—	๓.๓	๑๐๐.๐ (๕๑)
ไม่มีบุตร						
รวม	๒๕.๐	๕๗.๘	๖.๓	—	๑๐.๙	๑๐๐.๐ (๖๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	* ๓	—	—	—	* ๓ (๑)
เกษตรกร	๒๕.๐	๕๘.๙	๓.๒	—	๘.๙	๑๐๐.๐ (๕๖)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	* ๓	* ๓	—	—	* ๓	* ๓ (๔)
	* ๓	* ๓	—	—	* ๓	* ๓ (๓)
๑-๒ คน						
รวม	๒๕.๕	๒๐.๐	๓.๒	๐.๕	๒๗.๕	๑๐๐.๐ (๑๕๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ๓	—	—	—	—	* ๓ (๒)
เกษตรกร	๓๑.๐	๕๕.๕	๕.๓	๐.๖	๓.๒	๑๐๐.๐ (๑๕๘)
พอกา, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๕.๑	๘๑.๘	๕.๑	—	—	๑๐๐.๐ (๑๑)
	๑๒.๕	๖๒.๕	๒๕.๐	—	—	๑๐๐.๐ (๕)

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)					รวม
	๑๕-๑๙	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐ ปีขึ้นไป	ไม่ทราบ	

๓-๔

รวม	๒๒.๓	๖๐.๓	๑๐.๓	๒.๕	๔.๖	๑๐๐.๐๐ (๒๔๒)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	* กิ	* กิ	—	* กิ	* กิ (๔)
เกษตรกร	๒๒.๕	๖๐.๕	๕.๕	๒.๘	๔.๓	๑๐๐.๐ (๒๑๐)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๒๐.๐	๖๕.๐	๑๒.๐	—	๕.๐	๑๐๐.๐ (๒๕)
	* กิ	* กิ	* กิ	—	—	* กิ (๓)

๕-๖

รวม	๒๖.๑	๕๕.๗	๑๑.๑	๑.๓	๑.๘	๑๐๐.๐ (๒๒๖)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* กิ	* กิ	—	—	* กิ	* กิ (๔)
เกษตรกร	๒๕.๔	๕๗.๘	๑๐.๒	๑.๖	๑.๐	๑๐๐.๐ (๑๘๗)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓.๒	๗๗.๔	๑๖.๑	—	๓.๓	๑๐๐.๐ (๓๑)
	* กิ	* กิ	* กิ	—	—	* กิ (๔)

๗ สมรสขึ้นไป

รวม	๒๔.๖	๖๓.๔	๘.๕	๐.๕	๒.๖	๑๐๐.๐ (๑๕๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	* กิ	* กิ	—	* กิ	* กิ (๔)
เกษตรกร	๒๗.๓	๖๒.๔	๗.๓	๐.๖	๒.๔	๑๐๐.๐ (๑๖๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๑๐.๐	๗๐.๐	๒๐.๐	—	—	๑๐๐.๐ (๒๐)
	—	* กิ	—	—	—	* กิ (๒)

* กิ จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

สำหรับทัศนคติของมารดาในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรส
ของบุตรสาว ก็ให้ผลคล้ายคลึงกับทัศนคติของบิดา ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ อัตราส่วนร้อยละของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมใน
การสมรสของบุตรสาว จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)						รวม
	~~๑๕-๑๙~~	๒๐-๒๔	~~๒๕-๒๙~~	๓๐	ขึ้นไป	แล้วแต่บุตร	
รวมทั้งหมด	๒๕.๗	๕๕.๖	๕.๒	๑.๔	๓.๑	๖.๐	๑๐๐.๐ (๑๓๐๓)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๓๗.๕	๔๑.๗	๘.๓	๔.๒	-	๘.๓	๑๐๐.๐ (๒๕)
เกษตรกร	๒๖.๕	๕๕.๓	๗.๕	๑.๔	๓.๕	๕.๔	๑๐๐.๐ (๑๑๐๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	๔.๓	๕๘.๖	๒๐.๗	-	๑.๔	๑๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๔๐)
เสมียน							
อื่น ๆ	๒๐.๐	๖๐.๐	๕.๗	๕.๗	-	๘.๖	๑๐๐.๐ (๓๕)
ไม่มีบุตร							
รวม	๒๓.๘	๕๑.๔	๕.๕	๒.๐	๓.๐	๑๓.๕	๑๐๐.๐ (๖๐๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-	* ก	-	-	-	-	* ก (๐)
เกษตรกร	๒๓.๖	๕๑.๗	๕.๖	๒.๓	๓.๔	๑๓.๕	๑๐๐.๐ (๘๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	๒๐.๐	๕๐.๐	๒๐.๐	-	-	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๕)
เสมียน							
อื่น ๆ	๓๓.๓	๕๐.๐	-	-	-	๑๖.๗	๑๐๐.๐ (๖)
๑-๒ คน							
รวม	๒๗.๓	๕๕.๒	๕.๕	๑.๖	๒.๕	๗.๑	๑๐๐.๐ (๓๐๘)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	-	-	-	-	-	* ก (๓)
เกษตรกร	๒๕.๑	๕๔.๓	๕.๕	๑.๕	๓.๔	๗.๑	๑๐๐.๐ (๒๖๗)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	๓.๗	๖๖.๗	๑๘.๕	-	-	๑๑.๑	๑๐๐.๐ (๒๗)
เสมียน							
อื่น ๆ	๓๖.๕	๖๓.๖	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๑๑)

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)							
	๑๕-๑๙	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐	ปีขึ้นไป	แล้วแต่บุตร	ไม่ทราบ	รวม
<u>๓ - ๔ คน</u>								
รวม	๒๕.๖	๕๕.๘	๑๐.๘	๐.๖	๓.๓	๕.๒	๑๐๐.๐	(๓๓๖)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๕๐.๐	๓๓.๕	-	-	-	๑๒.๕	๑๐๐.๐	(๘)
เกษตรกร	๒๖.๘	๕๕.๖	๘.๑	๐.๗	๓.๕	๓.๘	๑๐๐.๐	(๒๘๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	๑๑.๐	๕๕.๖	๒๕.๐	-	๒.๘	๕.๖	๑๐๐.๐	(๓๖)
เสมียน								
อื่น ๆ	-	๑๐๐.๐	-	-	-	-	๑๐๐.๐	(๖)
<u>๕ - ๖ คน</u>								
รวม	๒๒.๗	๕๘.๒	๘.๗	๑.๖	๒.๘	๕.๐	๑๐๐.๐	(๒๙๗)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๐.๐	๕๐.๐	-	๒๐.๐	-	๒๐.๐	๑๐๐.๐	(๕)
เกษตรกร	๒๕.๕	๕๘.๕	๘.๖	๐.๘	๒.๕	๓.๓	๑๐๐.๐	(๒๙๓)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	๗.๓	๖๑.๐	๑๗.๑	-	๒.๘	๑๒.๒	๑๐๐.๐	(๕๑)
เสมียน								
อื่น ๆ	๑๒.๕	๓๓.๕	๑๒.๕	๒๕.๐	-	๑๒.๕	๑๐๐.๐	(๘)
<u>๗ คนขึ้นไป</u>								
รวม	๒๓.๘	๕๕.๐	๑๒.๓	๑.๕	๓.๘	๕.๘	๑๐๐.๐	(๒๖๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๑๘.๓	๕๗.๑	๒๕.๖	-	-	-	๑๐๐.๐	(๗)
เกษตรกร	๒๕.๖	๕๓.๘	๑๐.๑	๑.๘	๕.๑	๕.๖	๑๐๐.๐	(๒๕๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู,	๑๒.๘	๕๘.๘	๒๒.๖	-	-	๕.๗	๑๐๐.๐	(๓๑)
เสมียน								
อื่น ๆ	-	* ก	* ก	-	-	* ก	* ก	(๕)

* ก จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

อาชีพนั้นนอกจากจะมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของบิดามารดาในการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติทางด้านแบบครอบครัวของบุตรภายหลังการสมรสอีกด้วย จากการศึกษาในประเทศคองโกพัฒนาแถบเอเชียของ Kingsley Davis พบว่าผู้มีอาชีพเกษตรกรรมมักต้องการให้บุตรของตน และคู่สมรสเข้ามาอยู่รวมในครอบครัวด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจช่วยเพิ่มแรงงานให้แก่ครอบครัวในการทำงาน และพึ่งพาอาศัยกันในการใช้ชีวิตประจำวัน^๓

การศึกษาค้างนี้ก็ได้ผลคล้ายคลึงกับการศึกษากังลาวข้างต้น โดยได้แยกศึกษาถึงทัศนคติของบิดาและมารดาในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อแบบครอบครัวของบุตรชายและบุตรสาวภายหลังการสมรส

ตารางที่ ๕ แสดงถึงทัศนคติของบิดาในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต่อแบบครอบครัวของบุตรชายภายหลังการสมรส พบว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม มีความเห็นว่าบุตรชายและคู่สมรสควรเข้ามาอยู่รวมในครอบครัวด้วยกัน ร้อยละ ๓๕ ส่วนที่เห็นว่าควรแยกไปอยู่ต่างหาก หรือจะอยู่ที่ใดแล้วแต่บุตรนั้น ร้อยละ ๒๔ และร้อยละ ๓๓ ตามลำดับ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพพ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน นั้น ร้อยละ ๒๔ มีความเห็นว่าภายหลังการสมรสบุตรชายและคู่สมรสควรเข้ามาอยู่รวมด้วยกัน ที่เห็นว่าควรแยกไปอยู่ต่างหากมีถึงร้อยละ ๓๕ และแล้วแต่บุตรร้อยละ ๒๕ ส่วนที่อยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ นั้นร้อยละ ๒๗ มีความเห็นว่าควรเข้ามาอยู่รวมด้วยกัน ที่เห็นว่าควรแยกไปอยู่ต่างหาก และแล้วแต่บุตรมีถึงร้อยละ ๓๖ และร้อยละ ๓๒ ตามลำดับ แสดงว่าบิดาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมีความต้องการที่จะให้บุตรชายและคู่สมรสเข้ามาอยู่รวมในครอบครัวด้วยกันมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจกังลาวแล้วข้างต้น เมื่อนำจำนวนบุตรที่มีชีวิตเข้ามาพิจารณาประกอบพบว่า กลุ่มที่มีบุตรน้อย คือ จำนวนบุตรที่มีชีวิต ๑ - ๒ คน และมีอาชีพเกษตรกรรม มีความเห็นว่าบุตรชายและคู่สมรสควรเข้ามาอยู่รวมด้วยกันมีถึงร้อยละ ๕๕ ที่เห็นว่าควรแยกไปอยู่ต่างหาก และแล้วแต่บุตร ร้อยละ ๒๔ และร้อยละ ๒๑ ตามลำดับ เปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีบุตรมาก คือ

^๓ Kingsley Davis, "Institutional Patterns Favoring High Fertility in Underdeveloped Areas", Eugenics Quarterly, March 1955, Vol. 2, No. 1 pp. 34 - 35

คือจำนวนบุตรที่ชีวิต ๗ คนขึ้นไปในกลุ่มอาชีพเดียวกันนี้ ที่เห็นว่าบุตรชายและคู่สมรสควรเข้ามาอยู่
 รวมทวย ลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๒๗ ที่เห็นว่าควรแยกไปอยู่ต่างหากร้อยละ ๒๔ และแล้วแต่บุตร
 ร้อยละ ๔๒ จึงอาจกล่าวได้ว่าจำนวนบุตรที่ชีวิตก็มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในการกำหนดแบบครอบครัว
 ของบุตรภายหลังการสมรสได้เช่นเดียวกับอาชีพ เพราะในกลุ่มอาชีพเดียวกัน คือ กลุ่มอาชีพ
 เกษตรกร ผู้ที่มีบุตรน้อยจะมีความเห็นว่าบุตรชายและคู่สมรสควรเข้ามาอยู่รวมทวย แต่ดาเป็นกลุ่มที่
 มีบุตรมากความต้องการที่จะให้เข้ามาอยู่รวมทวยลดลงไปมากเกือบครึ่งหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
 กลุ่มที่มีบุตรมากแล้วนั้น ความต้องการพึ่งพาทางบ้านแรงงานต่ำกว่ากลุ่มที่มีบุตรน้อย หรืออาจเป็น
 เพราะการที่มีบุตรมากนั้นทำให้บานคับแค้น จึงทำให้ความต้องการที่จะให้คู่สมรสเข้ามาอยู่รวมทวย
 ลดลงไป.

ตารางที่ ๕ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับแบบครอบครัวของ บุตรชายภายหลังการสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	แบบครอบครัวของบุตรชายภายหลังการสมรส					รวม
	อยู่รวมกาย	แยกอยู่ต่างหาก	แล้วแต่บุตร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	
รวมทั้งหมด	๓๕.๖	๒๖.๒	๓๒.๘	๕.๐	๑.๕	๑๐๐.๐ (๕๓๖)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๑๓.๓	๓๓.๓	๕๐.๐	๖.๗	๖.๗	๑๐๐.๐ (๑๕)
เกษตรกร	๓๗.๕	๒๕.๒	๓๒.๗	๕.๑	๑.๕	๑๐๐.๐ (๘๐๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๒๔.๕	๓๘.๕	๒๘.๗	๓.๒	๕.๒	๑๐๐.๐ (๕๔)
ไม่มีบุตร						
รวม	๒๘.๑	๑๗.๒	๕๒.๒	๓.๑	๕.๔	๑๐๐.๐ (๖๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	—	* ก	—	—	* ก (๑)
เกษตรกร	๓๐.๘	๑๖.๑	๕๒.๘	๓.๖	๗.๑	๑๐๐.๐ (๕๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	—	* ก	* ก	—	* ก	* ก (๔)
	* ก	—	* ก	—	* ก	* ก (๓)
๑-๒ คน						
รวม	๔๕.๘	๒๕.๗	๒๕.๖	๓.๒	๑.๖	๑๐๐.๐ (๑๘๗)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	* ก	* ก	—	—	* ก (๒)
เกษตรกร	๔๘.๕	๒๓.๖	๒๒.๘	๓.๗	๑.๘	๑๐๐.๐ (๑๖๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๑๘.๒	๔๕.๕	๓๖.๓	—	—	๑๐๐.๐ (๑๑)
	๒๕.๐	๓๗.๕	๓๗.๕	—	—	๑๐๐.๐ (๕)

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	แบบครอบครัวของบุตรชายภายหลังการสมรส					รวม
	อยู่รวมกัน	แยกอยู่ต่างหาก	แล้วแต่บุตร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	

๓ - ๔ คน

รวม	๓๗.๑	๒๗.๔	๒๕.๔	๔๗๘	๑๗๒	๑๐๐.๐ (๒๗๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	* ก	* ก	—	—	* ก (๔)
เกษตรกร	๓๘.๐	๒๕.๕	๓๐.๑	๕.๑	๑.๓	๑๐๐.๐ (๒๗๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๒๘.๐	๔๔.๐	๒๕.๐	๔.๐	—	๑๐๐.๐ (๒๕)
	* ก	* ก	* ก	—	—	* ก (๓)

๕ - ๖ คน

รวม	๓๗.๕	๒๕.๑	๓๑.๕	๔.๗	๑.๒	๑๐๐.๐ (๒๓๕)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	* ก	* ก	* ก	—	* ก (๔)
เกษตรกร	๓๕.๒	๒๒.๗	๓๓.๐	๔.๑	๑.๐	๑๐๐.๐ (๑๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓๐.๓	๓๓.๓	๒๗.๓	๖.๑	๓.๐	๑๐๐.๐ (๓๓)
	* ก	* ก	—	—	—	* ก (๔)

๗ คนขึ้นไป

รวม	๒๕.๓	๒๕.๒	๔๑.๑	๓.๐	๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	* ก	* ก	—	* ก	* ก (๔)
เกษตรกร	๒๗.๐	๒๗.๖	๔๒.๐	๓.๔	—	๑๐๐.๐ (๑๗)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๑๕.๑	๓๘.๑	๓๓.๓	—	๔.๕	๑๐๐.๐ (๑๑)
	—	* ก	* ก	—	—	* ก (๓)

* ก จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

ในการศึกษาถึงทัศนคติของนิสิตในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต่อการกำหนดแบบครอบครัวของ บุตรสาวภายหลังการสมรส ตารางที่ ๒ ก็ให้ผลเช่นเดียวกับทัศนคติที่มีต่อบุตรชาย คือ กลุ่มอาชีพ เกษตรกร จะมีความต้องการให้บุตรสาว และคู่สมรสเข้ามาอยู่รวมกันเป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอาชีพ อื่น คือมีถึงร้อยละ ๕๕ มีเพียงร้อยละ ๑ เท่านั้นที่ต้องการให้แยกไปอยู่ต่างหาก เป็นที่น่าสังเกตว่า ความต้องการที่จะให้บุตรสาวและคู่สมรสแยกไปอยู่ต่างหากนั้น มีสัดส่วนที่ต่ำกว่าที่จะให้บุตรชายและ คู่สมรสแยกไปอยู่มาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากความห่วงใยที่มีต่อบุตรสาวนั้นมากกว่าบุตรชาย หรืออาจ เป็นเพราะคู่สมรสของบุตรสาวนั้นจะช่วยในค่านแรงงานไ้มากกว่าคู่สมรสของบุตรชายก็ได้ จึงมี ทัศนคติที่จะให้เข้ามาอยู่รวมกันมากกว่าให้แยกไปอยู่ต่างหาก ในส่วนพวกที่มีอาชีพเพอคา ชาราชการ ครู เสมียนนั้น ที่ต้องการให้เข้ามาอยู่รวมกันมีเพียงร้อยละ ๑๐ ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรอย่างมาก และที่ต้องการให้แยกไปอยู่ต่างหากมีถึงร้อยละ ๓๕ ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มอาชีพนี้ไม่มีความจำเป็นที่จะ ต้องพึ่งพาค่านแรงงานแต่อย่างใดคั้งกลาวแล้วก็ได้.

ตารางที่ ๖ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับแบบครอบครัวของ บุตรสาวภายหลังการสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	แบบครอบครัวของบุตรสาวภายหลังการสมรส					รวม
	อยู่รวมกาย	แยกอยู่ต่างหาก	แล้วแต่บุตร	อื่นๆ	ไม่ทราบ	
รวมทั้งหมด	๕๑.๕	๑๕.๕	๒๕.๓	๒.๕	๒.๐	๑๐๐.๐ (๕๓๖)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๐.๐	๕.๐	๒๖.๖	๖.๗	๖.๗	๑๐๐.๐ (๑๕)
เกษตรกร	๕๕.๕	๑.๑	๒๕.๕	๒.๕	๑.๕	๑๐๐.๐ (๕๐๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่นๆ	๕.๕	๓๕.๑	๒๖.๖	๓.๒	๕.๓	๑๐๐.๐ (๕๕)
ไม่มีบุตร						
รวม	๕๖.๕	๖.๒	๓๗.๕	—	๕.๕	๑๐๐.๐ (๖๕)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	—	* ๖	—	—	* ๖ (๑)
เกษตรกร	๕๕.๒	๗.๑	๓๗.๕	—	๗.๑	๑๐๐.๐ (๕๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่นๆ	* ๖	—	* ๖	—	* ๖	* ๖ (๕)
๑-๒ คน						
รวม	๖๑.๕	๑๒.๓	๒๑.๕	—	—	๑๐๐.๐ (๕๕๗)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ๖	* ๖	—	—	—	* ๖ (๒)
เกษตรกร	๖๑.๐	๕.๑	๒๐.๖	—	—	๑๐๐.๐ (๕๖๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่นๆ	—	๕๕.๕	๕๕.๕	—	—	๑๐๐.๐ (๑๑)
	๕๐.๐	๑๒.๕	๒๕.๐	—	๑๒.๕	๑๐๐.๐ (๕)

จำนวนบุตรทั้งหมด และ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน	แบบครอบครัวของบุตรสาวภายหลังการสมรส					
	อยู่รวมกาย	แยกอยู่ต่างหาก	แล้วแต่บุตร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	รวม
<u>๓ - ๔ คน</u>						
รวม	๕๔.๐	๑๓.๗	๒๗.๐	๔.๐	๑.๒	๑๐๐.๐ (๒๕๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	* ก	* ก	-	-	* ก (๔)
เกษตรกร	๕๖.๐	๑๑.๖	๒๗.๓	๔.๒	๐.๕	๑๐๐.๐ (๒๑๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓๖.๐	๓๒.๐	๒๔.๐	๔.๐	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๕๕)
รวม	๕๔.๐	๑๓.๗	๒๗.๐	๔.๐	๑.๒	๑๐๐.๐ (๒๕๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	* ก	* ก	-	-	* ก (๔)
เกษตรกร	๕๖.๐	๑๑.๖	๒๗.๓	๔.๒	๐.๕	๑๐๐.๐ (๒๑๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓๖.๐	๓๒.๐	๒๔.๐	๔.๐	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๕๕)
รวม	๕๔.๐	๑๓.๗	๒๗.๐	๔.๐	๑.๒	๑๐๐.๐ (๒๕๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	* ก	* ก	-	-	* ก (๔)
เกษตรกร	๕๖.๐	๑๑.๖	๒๗.๓	๔.๒	๐.๕	๑๐๐.๐ (๒๑๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓๖.๐	๓๒.๐	๒๔.๐	๔.๐	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๕๕)
รวม	๕๔.๐	๑๓.๗	๒๗.๐	๔.๐	๑.๒	๑๐๐.๐ (๒๕๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	* ก	* ก	-	-	* ก (๔)
เกษตรกร	๕๖.๐	๑๑.๖	๒๗.๓	๔.๒	๐.๕	๑๐๐.๐ (๒๑๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓๖.๐	๓๒.๐	๒๔.๐	๔.๐	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๕๕)
รวม	๕๔.๐	๑๓.๗	๒๗.๐	๔.๐	๑.๒	๑๐๐.๐ (๒๕๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	* ก	* ก	-	-	* ก (๔)
เกษตรกร	๕๖.๐	๑๑.๖	๒๗.๓	๔.๒	๐.๕	๑๐๐.๐ (๒๑๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓๖.๐	๓๒.๐	๒๔.๐	๔.๐	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๕๕)
รวม	๕๔.๐	๑๓.๗	๒๗.๐	๔.๐	๑.๒	๑๐๐.๐ (๒๕๔)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ก	* ก	* ก	-	-	* ก (๔)
เกษตรกร	๕๖.๐	๑๑.๖	๒๗.๓	๔.๒	๐.๕	๑๐๐.๐ (๒๑๖)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน อื่น ๆ	๓๖.๐	๓๒.๐	๒๔.๐	๔.๐	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๕๕)

* ก จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

สำหรับทัศนคติของมารดาในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต่อการกำหนดแบบครอบครัวภายหลังจาก
สมรสของบุตรชายและบุตรสาวนั้น ก็ได้ผลในทำนองเดียวกับทัศนคติของบิดา แต่มีสัดส่วนที่แตกต่าง
ออกไปบ้างเล็กน้อย ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๗ และ ๘.

ตารางที่ ๗ อัตราส่วนร้อยละของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับแบบครอบครัวของ
บุตรชายภายหลังการสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี	แบบครอบครัวของบุตรชายภายหลังการสมรส					รวม
	อยู่รวมควย	แยกอยู่ต่างหาก	แล้วแต่บุตร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	
<u>รวมทั้งหมก</u>	๓๓.๘	๒๕.๕	๓๒.๖	๘.๘	๓.๖	๑๐๐.๐ (๑๓๐๕)
<u>ไม่ได้ประกอบอาชีพ</u>	๒๐.๘	๒๐.๘	๓๗.๕	๘.๒	๑๖.๓	๑๐๐.๐ (๒๕)
<u>เกษตรกร</u>	๓๕.๒	๒๕.๐	๓๑.๘	๘.๖	๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๑๐๖)
<u>พอลคา, ข้าราชการ, ครู</u>	๒๖.๘	๓๐.๐	๓๗.๑	๒.๕	๓.๖	๑๐๐.๐ (๑๕๐)
<u>เสมียน</u>						
<u>อื่น ๆ</u>	๓๑.๘	๒๘.๕	๓๘.๓	๒.๕	๒.๕	๑๐๐.๐ (๓๕)
<u>ไม่มีบุตร</u>						
<u>รวม</u>	๒๕.๓	๒๑.๘	๓๐.๓	๘.๘	๑๒.๘	๑๐๐.๐ (๑๐๑)
<u>ไม่ได้ประกอบอาชีพ</u>	—	—	* กิ	—	—	* กิ (๑)
<u>เกษตรกร</u>	๓๑.๕	๒๓.๖	๒๗.๐	๕.๖	๑๒.๘	๑๐๐.๐ (๘๕)
<u>พอลคา, ข้าราชการ, ครู</u>	๒๐.๐	—	๖๐.๐	—	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๕)
<u>เสมียน</u>						
<u>อื่น ๆ</u>	๑๖.๓	๑๖.๓	๕๐.๐	—	๑๖.๓	๑๐๐.๐ (๖)
<u>๑ - ๒ คน</u>						
<u>รวม</u>	๔๕.๕	๒๒.๖	๒๑.๘	๖.๑	๕.๕	๑๐๐.๐ (๓๑๐)
<u>ไม่ได้ประกอบอาชีพ</u>	—	* กิ	* กิ	—	* กิ	* กิ (๓)
<u>เกษตรกร</u>	๔๖.๕	๒๒.๓	๒๐.๘	๕.๖	๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๖๕)
<u>พอลคา, ข้าราชการ, ครู</u>	๒๕.๖	๒๒.๒	๒๕.๖	๑๑.๑	๓.๕	๑๐๐.๐ (๒๗)
<u>เสมียน</u>						
<u>อื่น ๆ</u>	๔๕.๕	๑๘.๒	๒๗.๓	๕.๑	—	๑๐๐.๐ (๑๑)

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี	แบบครอบครัวของบุตรชายภายหลังการสมรส					รวม
	อยู่รวมด้วย	แยกอยู่ต่างหาก	แถวแต่บุตร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	

๓ - ๔ คน

รวม	๓๑.๕	๒๕.๐	๓๓.๕	๓.๓	๒.๓	๑๐๐.๐ (๓๓๖)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๕.๐	๑๒.๕	๒๕.๐	๑๒.๕	๒๕.๐	๑๐๐.๐ (๘)
เกษตรกร	๓๒.๒	๒๕.๑	๓๘.๑	๓.๒	๒.๕	๑๐๐.๐ (๒๙๖)
พอลคา, ข้าราชการ, ครู,	๒๓.๘	๓๖.๑	๓๓.๓	๒.๘	-	๑๐๐.๐ (๓๖)
เขียน						
อื่น ๆ	๓๓.๓	๑๖.๓	๕๐.๐	-	-	๑๐๐.๐ (๖)

๕ - ๖ คน

รวม	๓๓.๐	๒๖.๓	๓๕.๐	๕.๕	๑.๓	๑๐๐.๐ (๒๕๓)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๐.๐	๕๐.๐	๕๐.๐	-	-	๑๐๐.๐ (๕)
เกษตรกร	๓๓.๓	๒๖.๓	๓๓.๓	๕.๕	๑.๓	๑๐๐.๐ (๒๕๓)
พอลคา, ข้าราชการ, ครู,	๓๕.๒	๑๕.๕	๕๖.๓	-	-	๑๐๐.๐ (๕๑)
เขียน						
อื่น ๆ	๒๕.๐	๕๐.๐	๒๕.๐	-	-	๑๐๐.๐ (๘)

๗ คนขึ้นไป

รวม	๒๖.๘	๓๐.๓	๓๓.๒	๓.๕	๒.๓	๑๐๐.๐ (๒๖๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๔.๖	๑๕.๓	๕๒.๕	-	๑๕.๓	๑๐๐.๐ (๓)
เกษตรกร	๒๔.๘	๒๓.๕	๓๓.๕	๕.๑	๑.๕	๑๐๐.๐ (๒๖๕)
พอลคา, ข้าราชการ, ครู,	๑๒.๕	๕๕.๕	๓๒.๓	-	๖.๕	๑๐๐.๐ (๓๑)
เขียน						
อื่น ๆ	* ก	* ก	* ก	-	-	* ก (๕)

* ก จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

ตารางที่ ๔ อัตราส่วนร้อยละของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับแบบครอบครัวของ บุตรสาวภายหลังการสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และอาชีพของสามี	แบบครอบครัวของบุตรสาวภายหลังการสมรส					รวม
	อยู่รวมกัน	แยกอยู่ต่างหาก	แล้วแต่บุตร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	
<u>รวมทั้งหมวก</u>	๕๓.๔	๑๒.๖	๒๕.๕	๑.๔	๓.๑	๑๐๐.๐ (๑๓๐๓)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๓๓.๓	๒๐.๔	๓๓.๓	—	๑๒.๕	๑๐๐.๐ (๒๕)
เกษตรกร	๕๖.๔	๑๐.๘	๒๕.๘	๑.๔	๒.๖	๑๐๐.๐ (๑๑๐๘)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน	๓๔.๓	๒๖.๔	๓๕.๓	๒.๑	๕.๐	๑๐๐.๐ (๑๕๐)
อื่น ๆ	๕๑.๔	๒๐.๐	๒๕.๓	—	๒.๕	๑๐๐.๐ (๓๕)
<u>ไม่มีบุตร</u>						
รวม	๕๓.๔	๕.๐	๒๖.๓	๑.๐	๔.๔	๑๐๐.๐ (๑๐๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	—	—	* ๓	—	—	* ๓ (๑)
เกษตรกร	๖๐.๐	๕.๖	๒๕.๓	๑.๑	๕.๐	๑๐๐.๐ (๘๕)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน	๔๐.๐	—	๔๐.๐	—	๒๐.๐	๑๐๐.๐ (๕)
อื่น ๆ	๕๐.๐	—	๓๓.๓	—	๑๖.๓	๑๐๐.๐ (๖)
<u>๑-๒ คน</u>						
รวม	๖๔.๓	๘.๔	๒๒.๑	๑.๕	๓.๓	๑๐๐.๐ (๓๐๘)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* ๓	* ๓	—	—	—	* ๓ (๓)
เกษตรกร	๖๓.๐	๗.๕	๒๑.๐	๑.๕	๓.๐	๑๐๐.๐ (๒๖๗)
พ่อค้า, ข้าราชการ, ครู, เสมียน	๓๓.๓	๑๔.๘	๓๗.๐	๗.๕	๗.๕	๑๐๐.๐ (๒๓๗)
อื่น ๆ	๗๒.๗	๘.๑	๑๘.๒	—	—	๑๐๐.๐ (๑๖)

จำนวนบุตรที่เสียชีวิต และอาชีพของสามี	แบบครอบครัวของบุตรสาวภายหลังการสมรส					รวม
	อยู่รวมกาย	แยกอยู่ต่างหาก	แล้วแก่บุตร	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	
<u>๓ - ๔ คน</u>						
รวม	๕๒.๔	๑๑.๐	๓๒.๔	๑.๔	๒.๔	๑๐๐.๐ (๓๓๖)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๓๗.๕	๑๒.๕	๒๕.๐	-	๒๕.๐	๑๐๐.๐ (๔)
เกษตรกร	๕๔.๒	๕.๔	๓๒.๕	๑.๔	๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๕๖)
พอลคา, ข้าราชการ, ครู,	๓๘.๕	๒๒.๒	๓๓.๓	๒.๔	๒.๔	๑๐๐.๐ (๓๖)
เสมียน						
อื่น ๆ	๖๖.๗	-	๓๓.๓	-	-	๑๐๐.๐ (๖)
<u>๕ - ๖ คน</u>						
รวม	๕๒.๕	๑๔.๘	๓๐.๒	๑.๐	๑.๗	๑๐๐.๐ (๒๕๗)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๐.๐	๕๐.๐	๕๐.๐	-	-	๑๐๐.๐ (๕)
เกษตรกร	๕๔.๗	๑๓.๖	๒๕.๔	๑.๒	๑.๗	๑๐๐.๐ (๒๕๓)
พอลคา, ข้าราชการ, ครู,	๔๖.๓	๑๒.๒	๓๕.๐	-	๒.๔	๑๐๐.๐ (๔๑)
เสมียน						
อื่น ๆ	๒๕.๐	๕๐.๐	๒๕.๐	-	-	๑๐๐.๐ (๔)
<u>๗ คนขึ้นไป</u>						
รวม	๔๒.๑	๑๔.๕	๓๕.๕	๐.๔	๒.๗	๑๐๐.๐ (๒๖๑)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๕.๖	๑๔.๓	๔๒.๕	-	๑๔.๓	๑๐๐.๐ (๗)
เกษตรกร	๔๗.๐	๑๕.๕	๓๕.๗	๐.๕	๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๖๕)
พอลคา, ข้าราชการ, ครู,	๑๒.๕	๕๕.๕	๓๒.๓	-	๖.๕	๑๐๐.๐ (๓๑)
เสมียน						
อื่น ๆ	* ๗	* ๗	* ๗	-	-	* ๗ (๔)

* ๗ จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษานี้ จึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า "บิกามารคาที่มีอาชีพในทาง
เกษตรกรรมน่าจะต้องการใ้ใหญ่ทรของตนเองอยู่มากในกรณีครัวเดียวภายหลังที่สมรสแล้ว" เพราะพบว่า
บิกามารคาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมที่ทัศนคติที่จะใ้ใหญ่ทรชายและบุตรสาว รวมทั้งคู่สมรสเข้ามาอยู่
รวมด้วย ในขณะที่กลุ่มอาชีพอื่นมักต้องการใ้แยกไปอยู่ต่างหาก ทั้งยังพบว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตนั้นมี
ความสัมพันธ์ที่ทัศนคติในค่านิยม คือ ในกลุ่มอาชีพเดียวกัน เช่น กลุ่มอาชีพเกษตรกรรมพวกที่มีบุตร
น้อย มักต้องการใ้ใหญ่ทรของตนเองและคู่สมรสเข้ามาอยู่รวมด้วย เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าพวกที่มีบุตรมาก
แสดงว่าพวกที่มีบุตรมากแล้วนั้นความต้องการพึ่งพาคานแรงงานต่ำกว่าพวกที่มีบุตรน้อย และเป็นที่น่า
สังเกตว่าความต้องการที่จะใ้ใหญ่ทรสาวและคู่สมรสเข้ามาอยู่รวมด้วย มีสัดส่วนสูงกว่าต้องการใ้ใหญ่ทร
ชายและคู่สมรสเข้ามาอยู่รวมด้วย ซึ่งผลการศึกษานี้สนับสนุนผลที่ได้จากโครงการวิจัยต่อเนื่อง
ระยะยาวฯ ของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือพบว่าภายหลังการสมรสร้อยละ
๕๒ ของคู่สมรสจะเข้ามาอาศัยกับบิกามารคาของฝ่ายหญิง มีเพียงร้อยละ ๓๗ เท่านั้นที่อาศัยอยู่กับ
บิกามารคาของฝ่ายชาย และนอกจากนี้ยังได้ผลสนับสนุนรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม
ของชุมชนชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการศึกษาของ สุเทพ สุนทรเกดซ์ ในรายงาน
การวิจัย เรื่องการศึกษาหมู่บ้านอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับลักษณะผู้นำส่วนท้องถิ่นอีกด้วย ทั้งจะเห็นได้ว่า
ลักษณะที่พบนี้เป็นไปตามประเพณีของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยในชนบท ซึ่งถือว่าเมื่อ
แต่งงานแล้ว ฝ่ายชายจะต้องเข้ามาอยู่บ้านของฝ่ายหญิง^๖

^๕ รายนละเขียนได้จาก กมล ชาญเลขา, สารภี, รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและ
สังคมของชุมชนชนบทแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (พระนคร: ห้างหุ้นส่วน
สามัญนิติบุคคลไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๑)

^๖ ดู สุเทพ สุนทรเกดซ์, รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาหมู่บ้านอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับลักษณะ
ผู้นำส่วนท้องถิ่น อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี (พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง, ๒๕๑๐)

^๗ ดู "เสฐียรโกเศศ", "ปลุกเรือน-แต่งงาน" ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (พระนคร: โรงพิมพ์
สมาคมนักวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๐๗)

๒. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

ปัจจัยอันหนึ่งที่พอจะพอคาดคะเนทัศนคติของบิดามารดาในการที่จะกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชายและบุตรสาว ก็คือฐานะของครอบครัว Bryce Ryan ทำการศึกษาชาวสิงหลในประเทศลังกา พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีผลอย่างยิ่งต่อทัศนคติของบิดามารดาในการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตร บิดามารดาที่มีฐานะยากจนมักต้องการให้บุตรสมรสเร็ว การศึกษาในครั้งนั้นก็ให้ผลคล้ายคลึงกัน

ตารางที่ ๕ แสดงถึงทัศนคติของบิดาในระดัฐานะทางเศรษฐกิจต่าง ๆ กัน ต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย พบว่าร้อยละ ๕ ของกลุ่มที่มีฐานะยากจนมากต้องการให้บุตรชายสมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ร้อยละ ๖๔ ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ร้อยละ ๑๘ ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ประมาณร้อยละ ๕ ต้องการให้สมรสเมื่ออายุ ๓๐ ปีขึ้นไป เปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีฐานะอยู่ในขั้นดี พบว่า มีเพียงร้อยละ ๒ ที่ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ร้อยละ ๕๕ ที่ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ที่ต้องการให้สมรสมากขึ้นคือในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี และ ๓๐ ปีขึ้นไป มีร้อยละ ๒๗ และร้อยละ ๑๐ ตามลำดับ ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงกว่าความต้องการของกลุ่มที่มีฐานะยากจนอยู่พอสมควร

จากการนำจำนวนบุตรที่มีชีวิตเข้ามาพิจารณาร่วมด้วย พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในกำหนดอายุสมรสของบุตร เช่นกัน ที่เห็นได้ชัดก็คือกลุ่มที่มีบุตรน้อย จำนวนบุตรมีชีวิต ๑ - ๒ คน และมีฐานะจนมาก ร้อยละ ๑๑ ที่ต้องการให้บุตรชายสมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ร้อยละ ๒๗ ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี มีถึงร้อยละ ๒๒ ที่ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี แต่ในกลุ่มที่มีบุตรมาก จำนวนบุตรมีชีวิต ๓ คนขึ้นไป และมีฐานะจนมากเช่นกัน ร้อยละ ๑๘ ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มที่มีบุตรน้อย ร้อยละ ๗๓ ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี เหลือเพียงร้อยละ ๕ ที่ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี แสดงว่าบิดาที่มีฐานะจนมากเช่นกันนี้ กลุ่มที่มีบุตรมากจะมีความต้องการให้บุตรสมรสเร็วกว่ากลุ่มที่มีบุตรน้อย

^๗Bryce Ryan, Institutional Factors in Sinhalese Fertility, The Milbank Memorial Fund Quarterly, October 1952, Vol. 30, No. 4, p. 366

ตารางที่ ๕ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย จำนวนบุตรที่มีชีวิต และฐานะของครอบครัว

จำนวนบุตรที่มีชีวิตและฐานะครอบครัว	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)					รวม
	๑๕-๑๘	๑๙-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐ ปีขึ้นไป	ไม่ทราบ	
รวมทั้งหมด	๔.๒	๒๕.๑	๒๒.๘	๕.๘	๒.๘	๑๐๐.๐ (๘๘๘)
จนมาก	๔.๒	๒๓.๖	๑๘.๒	๔.๕	๔.๕	๑๐๐.๐ (๔๔)
จน	๔.๖	๒๓.๘	๒๔.๑	๔.๖	๒.๘	๑๐๐.๐ (๓๐๗)
ปานกลาง	๓.๘	๒๘.๖	๒๑.๘	๔.๓	๑.๘	๑๐๐.๐ (๓๙๒)
อยู่ในขั้นที่	๒.๕	๕๘.๘	๒๖.๘	๑๐.๑	๑.๗	๑๐๐.๐ (๑๑๘)
ไม่ทราบ	๓.๘	๕๗.๘	๑๘.๒	๑๑.๕	๗.๗	๑๐๐.๐ (๒๖)
ไม่เป็น						
รวม	๓.๑	๗๖.๒	๖.๘	๖.๘	๗.๘	๑๐๐.๐ (๖๓)
จนมาก	—	* ^ก	—	—	—	* ^ก (๓)
จน	๕.๐	๗๕.๐	๑๐.๐	—	๑๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๐)
ปานกลาง	๓.๕	๗๕.๒	๓.๕	๖.๘	๖.๘	๑๐๐.๐ (๒๙)
อยู่ในขั้นที่	—	๖๓.๖	๕.๑	๑๘.๒	๕.๑	๑๐๐.๐ (๑๑)
ไม่ทราบ	—	—	—	—	—	—
๑-๒ คน						
รวม	๖.๘	๖๓.๘	๒๕.๑	๒.๘	๑.๗	๑๐๐.๐ (๑๗๕)
จนมาก	๑๑.๑	๖๖.๗	๒๒.๒	—	—	๑๐๐.๐ (๕)
จน	๕.๖	๖๔.๘	๒๕.๐	๒.๘	๒.๘	๑๐๐.๐ (๗๑)
ปานกลาง	๘.๒	๖๗.๑	๒๑.๘	๑.๘	๑.๘	๑๐๐.๐ (๗๓)
อยู่ในขั้นที่	๖.๒	๕๐.๐	๓๑.๓	๑๒.๕	—	๑๐๐.๐ (๑๖)
ไม่ทราบ	—	๓๓.๓	๖๖.๗	—	—	๑๐๐.๐ (๖)

จำนวนบุตรที่มีชีวิตและฐานครอบครัว อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)
 ๑๕-๑๘ ๒๐-๒๔ ๒๕-๒๙ ๓๐ ปีขึ้นไป ไม่ทราบ รวม

๓ - ๔ คน

รวม	๓.๔	๖๑.๓	๒๒๒.๓	๘.๘	๓๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๓๙)
จนมาก	-	๕๓.๘	๓๐.๘	๓.๓	๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๓)
จน	๕.๑	๖๘.๐	๒๑๐.๕	๕.๑	๑.๓	๑๐๐.๐ (๓๔)
ปานกลาง	๓.๐	๖๓.๐	๒๓๓.๐	๘.๐	๓.๐	๑๐๐.๐ (๑๐๐)
อยู่ในชั้นกั ไม่ทราบ	๒.๕	๕๓.๓	๒๖.๘	๑๔.๖	๒.๔	๑๐๐.๐ (๔๑)
ไม่ทราบ	-	๓๓.๓	-	๓๓.๓	๓๓.๓	๑๐๐.๐ (๖)

๕ - ๖ คน

รวม	๓.๓	๖๓.๓	๒๓๓.๕	๔.๑	๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๑๘)
จนมาก	๑๒.๕	๕๐.๐	๒๕.๐	-	๑๒.๕	๑๐๐.๐ (๘)
จน	๓.๖	๕๖.๖	๓๑.๓	๓.๓	๑.๒	๑๐๐.๐ (๘๓)
ปานกลาง	๓.๑	๖๖.๘	๒๙.๑	๑.๐	๑.๐	๑๐๐.๐ (๔๖)
อยู่ในชั้นกั ไม่ทราบ	-	๓๓.๓	๑๘.๒	๔.๕	-	๑๐๐.๐ (๒๒)
ไม่ทราบ	๑๑.๑	๖๖.๓	๑๑.๑	๑๑.๑	-	๑๐๐.๐ (๕)

๗ คนขึ้นไป

รวม	๓.๖	๖๘.๑	๒๑๑.๑	๔.๖	๑.๖	๑๐๐.๐ (๑๕๔)
จนมาก	๑๘.๒	๓๒.๓	๔.๑	-	-	๑๐๐.๐ (๑๑)
จน	๓.๖	๖๓.๖	๒๓.๖	๓.๖	๕.๕	๑๐๐.๐ (๕๕)
ปานกลาง	๒.๑	๓๕.๕	๑๘.๑	๕.๓	-	๑๐๐.๐ (๔๔)
อยู่ในชั้นกั ไม่ทราบ	๓.๕	๕๕.๒	๓๓.๕	๓.๕	-	๑๐๐.๐ (๒๙)
ไม่ทราบ	-	๑๐๐.๐	-	-	-	๑๐๐.๐ (๕)

*^ก จำนวนที่น้อยกว่า ๕ ราย

สำหรับทัศนคติของบิดาในระดัพื้นฐานต่าง ๆ กัน ต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการ:
 สมรสของบุตรสาว ตารางที่ ๑๐ ก็ให้ผลคล้ายคลึงกับทัศนคติที่มีต่อบุตรชาย และพบว่าบิดาในทุก
 ระดัพื้นฐานมีทัศนคติที่จะให้บุตรสาวสมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี เป็นสัดส่วนสูงกว่าทัศนคติต่อบุตร
 ชายอยู่มาก และมีน้อยมากที่ต้องการให้บุตรสาวสมรสเมื่ออายุ ๓๐ ปีขึ้นไป จะเห็นได้ว่า บิดาที่มี
 ฐานะจนมาก ร้อยละ ๓๓ ต้องการให้บุตรสาวสมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี ร้อยละ ๕๔ ต้องการ
 ให้สมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ที่ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๒๘ ปี มีเพียงร้อยละ ๒
 ส่วนที่อยู่ในกลุ่มที่มีฐานะอยู่ในขั้นดี ร้อยละ ๒๓ ที่ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี
 ร้อยละ ๒๓ ต้องการให้สมรสในหมวดอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี มีถึงร้อยละ ๑๑ ที่ต้องการให้สมรสในหมวด
 อายุ ๒๕ - ๒๘ ปี นับเป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มที่มีฐานะจนมาก.

ตารางที่ ๑๐ อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมในการ
สมรสของบุตรสาว จำนวนบุตรที่มีชีวิต และฐานะของครอบครัว

จำนวนบุตรที่มีชีวิตและฐานะครอบครัว	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)					รวม
	~~๑๕-๑๙~~	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐ ปีขึ้นไป	ไม่ทราบ	
<u>รวมทั้งหมด</u>	๒๕.๘	๒๐.๖	๘.๓	๑.๒	๓.๕	๑๐๐.๐ (๕๐๓)
จรมาก	๓๓.๓	๕๗.๘	๒.๒	๒.๒	๔.๘	๑๐๐.๐ (๔๕)
จน	๒๕.๖	๕๕.๑	๘.๖	๑.๘	๓.๘	๑๐๐.๐ (๓๑๓)
ปานกลาง	๒๕.๘	๖๑.๗	๘.๑	๐.๕	๓.๓	๑๐๐.๐ (๓๕๗)
<u>อยู่ในชั้นที่</u>						
ไม่ทราบ	๒๓.๑	๖๒.๘	๑๐.๗	๐.๘	๒.๖	๑๐๐.๐ (๑๒๑)
ไม่ทราบ	๑๘.๕	๕๕.๖	๑๘.๘	๓.๗	๑.๘	๑๐๐.๐ (๒๗)
<u>ไม่มีบุตร</u>						
รวม	๒๕.๐	๕๗.๘	๒.๓	—	๑๐.๘	๑๐๐.๐ (๒๘)
จ่มาก	—	* ๓	—	—	—	* ๓ (๓)
จน	๒๕.๐	๖๕.๐	—	—	๑๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๐)
ปานกลาง	๓๑.๐	๕๘.๒	๑๐.๘	—	๑๐.๘	๑๐๐.๐ (๒๕)
<u>อยู่ในชั้นที่</u>						
ไม่ทราบ	๑๖.๗	๕๘.๓	๘.๓	—	๑๖.๗	๑๐๐.๐ (๑๒)
ไม่ทราบ	—	—	—	—	—	—
<u>๑-๒ คน</u>						
รวม	๒๕.๘	๒๐.๐	๗.๒	๐.๖	๒.๘	๑๐๐.๐ (๑๘๐)
จ่มาก	๕๕.๖	๘๘.๘	—	—	—	๑๐๐.๐ (๕)
จน	๒๓.๘	๖๓.๘	๗.๑	๑.๘	๘.๒	๑๐๐.๐ (๗๑)
ปานกลาง	๓๘.๒	๕๕.๓	๗.๘	—	๒.๗	๑๐๐.๐ (๗๖)
<u>อยู่ในชั้นที่</u>						
ไม่ทราบ	๒๓.๕	๗๐.๖	๕.๘	—	—	๑๐๐.๐ (๑๗)
ไม่ทราบ	๑๘.๓	๗๑.๘	๑๘.๓	—	—	๑๐๐.๐ (๗)

จำนวนบุตรที่มีชีวิตและฐานะครอบครัว	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)					รวม
	๑๕-๑๙	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐ ปีขึ้นไป	ไม่ทราบ	
<u>๓ - ๔ คน</u>						
รวม	๒๒.๓	๒๐.๓	๑๐.๓	๒.๕	๕.๖	๑๐๐.๐ (๒๕๒)
จนมาก	๑๕.๔	๒๕.๒	-	-	๑๕.๔	๑๐๐.๐ (๑๓)
จน	๒๔.๔	๕๓.๑	๑๑.๑	๒.๕	๕.๕	๑๐๐.๐ (๔๑)
ปานกลาง	๑๕.๔	๒๖.๓	๕.๕	๒.๐	๒.๐	๑๐๐.๐ (๑๐๑)
อยู่ในชั้นที่	๑๕.๕	๒๓.๔	๑๒.๒	๒.๔	๒.๔	๑๐๐.๐ (๕๑)
ไม่ทราบ	๑๖.๗	๑๖.๗	๑๖.๗	๑๖.๗	๓๓.๓	๑๐๐.๐ (๖)
<u>๕ - ๖ คน</u>						
รวม	๒๒.๑	๕๕.๗	๑๑.๑	๑.๓	๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
จนมาก	๔๔.๔	๕๕.๖	-	-	-	๑๐๐.๐ (๕)
จน	๒๓.๕	๕๕.๑	๑๒.๕	๓.๕	๑.๑	๑๐๐.๐ (๔๔)
ปานกลาง	๒๕.๗	๒๑.๕	๑๐.๓	-	๓.๑	๑๐๐.๐ (๕๗)
อยู่ในชั้นที่	๓๕.๔	๕๖.๕	๔.๗	-	-	๑๐๐.๐ (๒๓)
ไม่ทราบ	๒๒.๒	๕๕.๖	๒๒.๒	-	-	๑๐๐.๐ (๕)
<u>๗ คนขึ้นไป</u>						
รวม	๒๔.๖	๒๓.๕	๔.๕	๐.๕	๒.๖	๑๐๐.๐ (๑๕๑)
จนมาก	๓๖.๓	๕๕.๕	๕.๑	๕.๑	-	๑๐๐.๐ (๑๑)
จน	๒๖.๕	๒๐.๕	๕.๕	-	๓.๕	๑๐๐.๐ (๕๓)
ปานกลาง	๒๓.๕	๒๕.๕	๗.๕	-	๓.๒	๑๐๐.๐ (๕๕)
อยู่ในชั้นที่	๒๑.๕	๒๕.๓	๑๕.๓	-	-	๑๐๐.๐ (๒๕)
ไม่ทราบ	๒๐.๐	๔๐.๐	-	-	-	๑๐๐.๐ (๕)

*^ก จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

ค่าทัศนคติของมารดาในระดัฐานะต่าง ๆ ที่มีต่อการกำหนดอายุที่เหมาะสมในการ
สมรสของบุตรชายและบุตรสาว ตารางที่ ๑๑ - ๑๒ นั้น ก็ได้ผลคล้ายคลึงกับทัศนคติของบิดา

ตารางที่ ๑๑ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้ว จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมในการ
สมรสของบุตรชาย จำนวนบุตรที่มีชีวิต และฐานะของครอบครัว

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และฐานะครอบครัว	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)							
	~~๑๕-๑๙~~	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐	ปีขึ้นไป	แล้วแต่บุตร	ไม่ทราบ	รวม
<u>รวมทั้งหมด</u>	๔.๒	๒๐.๖	๒๑.๔	๕.๕	๒.๕	๔.๕	๑๐๐.๐	(๑๓๕๓)
จ่มาก	-	๕๑.๕	๓๐.๕	๘.๘	๔.๕	๔.๕	๑๐๐.๐	(๖๘)
จน	๒.๕	๒๐.๓	๒๐.๒	๔.๖	๒.๓	๕.๑	๑๐๐.๐	(๔๓๖)
ปานกลาง	๓.๕	๒๒.๑	๒๑.๘	๔.๘	๒.๘	๔.๕	๑๐๐.๐	(๖๐๑)
อยู่ในชั้นที่	๐.๖	๔๖.๐	๓๓.๑	๕.๘	๕.๕	๕.๐	๑๐๐.๐	(๑๖๓)
ไม่ทราบ	๔.๕	๓๕.๖	๑๑.๑	๒.๒	-	๖.๑	๑๐๐.๐	(๔๕)
<u>ไม่มีบุตร</u>								
รวม	๕.๕	๒๕.๒	๔.๘	๕.๕	๑.๑	๑๓.๑	๑๐๐.๐	(๕๒)
จ่มาก	-	๑๐๐.๐	-	-	-	-	๑๐๐.๐	(๕)
จน	๑๔.๓	๒๓.๕	๑.๑	-	-	๑๐.๑	๑๐๐.๐	(๒๕)
ปานกลาง	๒.๕	๒๖.๑	๑๑.๕	๔.๘	-	๑๔.๒	๑๐๐.๐	(๔๒)
อยู่ในชั้นที่	-	๔๖.๑	๑๓.๓	๑๓.๓	๖.๑	๒๐.๐	๑๐๐.๐	(๑๕)
ไม่ทราบ	-	* ๓	-	* ๓	-	-	* ๓	(๒)
<u>๑ - ๒ คน</u>								
รวม	๔.๘	๕๖.๖	๒๓.๑	๕.๓	๕.๑	๑.๕	๑๐๐.๐	(๓๐๕)
จ่มาก	-	๑๐.๐	๒๐.๐	-	-	๑๐.๐	๑๐๐.๐	(๑๐)
จน	๔.๑	๕๔.๘	๒๕.๒	๒.๖	๐.๕	๑.๕	๑๐๐.๐	(๑๑๕)
ปานกลาง	๓.๖	๒๑.๐	๒๐.๖	๕.๒	๒.๒	๑.๕	๑๐๐.๐	(๑๓๖)
อยู่ในชั้นที่	-	๓๘.๑	๓๒.๓	๑๖.๑	๓.๒	๕.๑	๑๐๐.๐	(๓๑)
ไม่ทราบ	-	๕๘.๓	๒๕.๐	๘.๓	-	๘.๓	๑๐๐.๐	(๑๒)

จำนวนบุตรทั้งหมด และฐานะครอบครัว	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรชาย (ปี)						
	~~๑๕-๑๙~~	~~๒๐-๒๔~~	~~๒๕-๒๙~~	๓๐	ปีขึ้นไป	แล้วแต่บุตร	ไม่ทราบ

๓ - ๔ คน

รวม	๔.๕	๒๐.๗	๒๑.๔	๖.๗	๓.๕	๒.๘	๑๐๐.๐ (๓๕๖)
จนมาก	-	๗๐.๐	๒๐.๐	๕.๐	-	๕.๐	๑๐๐.๐ (๒๐)
จน	๖.๕	๒๒.๖	๑๕.๕	๘.๑	๔.๑	๓.๒	๑๐๐.๐ (๑๒๓)
ปานกลาง	๔.๖	๕๘.๖	๒๖.๓	๓.๕	๔.๖	๒.๐	๑๐๐.๐ (๑๕๒)
อยู่ในชั้นที่ ไม่ทราบ	๒๑.๒	๕๘.๗	๒๓.๕	๑๐.๕	๔.๓	-	๑๐๐.๐ (๔๖)
ไม่ทราบ	-	๒๐.๐	๑๓.๓	๑๓.๓	-	๑๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๕)

๕ - ๖ คน

รวม	๔.๗	๒๒.๕	๒๐.๕	๕.๓	๓.๑	๓.๑	๑๐๐.๐ (๓๒๑)
จนมาก	-	๗๒.๓	๑๖.๗	๕.๕	๕.๕	-	๑๐๐.๐ (๑๘)
จน	๕.๕	๒๓.๐	๒๐.๕	๔.๗	๒.๔	๓.๕	๑๐๐.๐ (๑๒๗)
ปานกลาง	๔.๕	๒๔.๕	๒๐.๓	๕.๘	๒.๑	๒.๕	๑๐๐.๐ (๑๓๘)
อยู่ในชั้นที่ ไม่ทราบ	-	๔๔.๘	๓.๕	๖.๕	๑๐.๕	๓.๕	๑๐๐.๐ (๒๕)
ไม่ทราบ	๒๒.๒	๗๗.๘	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๕)

๗ คนขึ้นไป

รวม	๒.๑	๒๐.๐	๒๖.๐	๔.๓	๓.๖	๔.๐	๑๐๐.๐ (๒๔๐)
จนมาก	-	๒๐.๐	๑๓.๓	๖.๗	๑๓.๓	๖.๗	๑๐๐.๐ (๑๕)
จน	๔.๘	๕๗.๘	๒๔.๑	๓.๖	๒.๔	๗.๒	๑๐๐.๐ (๘๓)
ปานกลาง	๑.๕	๒๖.๒	๒๒.๖	๔.๕	๓.๐	๒.๒	๑๐๐.๐ (๑๓๓)
อยู่ในชั้นที่ ไม่ทราบ	-	๓.๑	๕๐.๐	๔.๘	๔.๘	๒.๓	๑๐๐.๐ (๔๒)
ไม่ทราบ	-	๑๐๐.๑	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๗)

* จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

ตารางที่ ๑๒ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้ว จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่เหมาะสม
ในการสมรสของบุตรสาว จำนวนบุตรที่มีชีวิต และฐานะของครอบครัว

จำนวนบุตรที่มีชีวิต และฐานะของครอบครัว	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)						รวม
	~~๑๕-๑๙~~	~~๒๐-๒๔~~	~~๒๕-๒๙~~	๓๐	ปีขึ้นไป	แล้วแต่บุตร	
รวมทั้งหมด	๒๙.๗	๕๕.๑	๕.๔	๑.๔	๓.๑	๒.๓	๑๐๐.๐ (๑๓๕๑)
จำนวนมาก	๒๖.๕	๕๕.๔	๕.๔	๒.๕	๑.๕	๗.๓	๑๐๐.๐ (๖๔)
จน	๒๙.๔	๕๐.๖	๑.๓	๑.๗	๒.๑	๕.๕	๑๐๐.๐ (๔๗๔)
ปานกลาง	๒๓.๖	๕๗.๒	๗.๓	๑.๕	๓.๔	๖.๕	๑๐๐.๐ (๖๐๑)
อยู่ในชั้นที่	๑๖.๗	๕๗.๗	๑๖.๖	๔.๐	๔.๕	๒.๑	๑๐๐.๐ (๑๖๓)
ไม่ทราบ	๒๐.๐	๖๔.๔	๘.๕	—	—	๖.๗	๑๐๐.๐ (๔๕)
ไม่มีบุตร							
รวม	๑๙.๖	๕๘.๗	๕.๔	๒.๒	๒.๑	๑๒.๐	๑๐๐.๐ (๔๒)
จำนวนมาก	๔๐.๔	๖๐.๐	—	—	—	—	๑๐๐.๐ (๕)
จน	๒๑.๔	๕๗.๑	๗.๒	๓.๖	—	๑๐.๗	๑๐๐.๐ (๒๔)
ปานกลาง	๑๙.๐	๕๙.๕	๒.๔	๒.๔	๒.๔	๑๔.๓	๑๐๐.๐ (๔๒)
อยู่ในชั้นที่	๑๓.๓	๕๓.๓	๑๓.๓	—	๖.๗	๑๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๕)
ไม่ทราบ	—	* ๓	—	—	—	—	* ๓ (๒)
๑-๒ คน							
รวม	๒๙.๑	๕๑.๗	๗.๖	๑.๓	๓.๐	๘.๓	๑๐๐.๐ (๓๐๒)
จำนวนมาก	๖๐.๐	๓๐.๐	—	—	—	๑๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๐)
จน	๓๕.๔	๔๓.๔	๑๐.๖	—	๑.๖	๘.๐	๑๐๐.๐ (๑๑๓)
ปานกลาง	๒๙.๓	๕๖.๖	๒.๕	๒.๕	๔.๕	๘.๘	๑๐๐.๐ (๑๓๖)
อยู่ในชั้นที่	๑๒.๕	๖๑.๓	๑๖.๑	—	๓.๒	๖.๕	๑๐๐.๐ (๓๑)
ไม่ทราบ	๘.๓	๖๖.๗	๑๖.๗	—	—	๘.๓	๑๐๐.๐ (๑๒)

จำนวนบุตรทั้งหมด และฐานะครอบครัว	อายุที่เหมาะสมในการสมรสของบุตรสาว (ปี)						รวม
	๑๕-๑๙	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐	ปีขึ้นไป	แล้วแต่บุตร	
<u>๓ - ๔ คน</u>							
รวม	๒๖.๐	๕๕.๑	๑๐.๔	๐.๖	๓.๔	๔.๕	๑๐๐.๐ (๓๕๖)
ज्यादा	๑๕.๐	๓๕.๐	-	-	-	๑๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๑)
จน	๓๑.๓	๕๐.๔	๔.๘	๐.๘	๓.๒	๔.๑	๑๐๐.๐ (๑๒๓)
ปานกลาง	๒๗.๐	๕๒.๖	๑๒.๕	๐.๓	๓.๕	๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๕๒)
อยู่ในชั้นที่							
ไม่ทราบ	๑๗.๔	๒๓.๐	๑๐.๘	-	๔.๔	๔.๔	๑๐๐.๐ (๔๖)
ไม่ทราบ	๑๓.๓	๒๖.๓	๖.๓	-	-	๑๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๕)
<u>๕ - ๖ คน</u>							
รวม	๒๓.๑	๕๗.๓	๔.๓	๒.๒	๒.๘	๕.๓	๑๐๐.๐ (๓๒๑)
ज्यादा	๒๒.๒	๒๑.๑	๑๑.๑	๕.๖	-	-	๑๐๐.๐ (๑๘)
จน	๒๕.๒	๕๕.๕	๘.๓	๓.๑	๒.๕	๕.๓	๑๐๐.๐ (๑๒๓)
ปานกลาง	๒๑.๐	๖๐.๒	๘.๓	๑.๕	๒.๕	๕.๘	๑๐๐.๐ (๑๓๘)
อยู่ในชั้นที่							
ไม่ทราบ	๑๐.๕	๕๘.๖	๑๓.๘	-	๖.๕	๑๐.๓	๑๐๐.๐ (๒๕)
ไม่ทราบ	๒๖.๓	๒๒.๒	๑๑.๑	-	-	-	๑๐๐.๐ (๕)
<u>๗ คนขึ้นไป</u>							
รวม	๒๒.๕	๕๕.๔	๑๑.๔	๑.๔	๓.๖	๕.๓	๑๐๐.๐ (๒๕๐)
ज्यादा	๒๐.๐	๔๐.๐	๑๓.๓	๖.๓	๖.๓	๑๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๕)
จน	๒๖.๕	๕๐.๖	๑๓.๓	๒.๕	๑.๒	๖.๐	๑๐๐.๐ (๘๓)
ปานกลาง	๒๓.๓	๕๕.๕	๖.๐	๐.๘	๕.๕	๖.๐	๑๐๐.๐ (๑๓๓)
อยู่ในชั้นที่							
ไม่ทราบ	๑๖.๓	๕๐.๐	๒๖.๒	-	๕.๘	๒.๓	๑๐๐.๐ (๔๒)
ไม่ทราบ	-	๑๐๐.๐	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๓)

* ๖ จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕ ราย

จึงสรุปได้ว่า ผลการศึกษาครั้งนี้ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่า "บิคมารคาที่มีฐานะยากจนจะต้องการให้บุตรสมรสเมื่ออายุน้อย" โดยที่พบว่าบิคมารคาที่มีฐานะยากจนจะมีความต้องการให้บุตรสมรสในหมวดอายุ ๑๕ - ๒๐ ปี และ ๒๐ - ๒๕ ปี เป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับฐานะอยู่ในขั้นดี ซึ่งมักต้องการให้บุตรสมรสในหมวดอายุ ๒๕ - ๓๐ ปี ขึ้นไป

นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในด้านการกำหนดอายุสมรสของบุตรด้วย เมื่อนำมาพิจารณารวมกับฐานะครอบครัว เพราะเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มที่มีบุตรน้อยกับกลุ่มที่มีบุตรมาก แต่อยู่ในระดับฐานะจะแตกต่างกัน พบว่ากลุ่มที่มีบุตรมากจะมีความต้องการให้บุตรสมรสเร็วกว่ากลุ่มที่มีบุตรน้อย.